

Nr 9.

Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, nr 9, i anledning av väckt motion angående utredning av frågan om statens övertagande av sjöfartsanstalterna å sjön Vänern.

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 85, har herr *Lindberg* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville hemställa om en allsidig utredning av frågan om statens övertagande av sjöfartsanstalterna å sjön Vänern och till riksdagens prövning inkomma med de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet inhämtat yttranden från lotsstyrelsen, kommerskollegium, länsstyrelsen i Värmlands län, Vänerens seglationsstyrelse, Sveriges redareförening och landsorganisationen i Sverige.

Lotsstyrelsen erinrar om att Kungl. Maj:t redan år 1813 utfärdade stadgar för segelfartens förbättrande å sjön Vänern, enligt vilka överinseendet över sagda angelägenhet uppdrogs åt en direktion, utsedd huvudsakligen på samma sätt som den nuvarande seglationsstyrelsen. För seglationsstyrelsen gälla för närvarande av Kungl. Maj:t den 20 februari 1920 fastställda stadgar, enligt vilka styrelsen består av elva ledamöter utsedda för fem års tid. Fyra av ledamöterna utses av fartygsägare och industriidkare på landsbygden uti de till Vänern gränsande länen, varjämte för en var av städerna Göteborg, Vänersborg, Lidköping, Mariestad, Kristinehamn, Karlstad och Åmål väljes en ledamot genom i respektive stad boende fartygsägare, handlande och industriidkare. Till bestridande av kostnaderna för handhavandet av säkerhetsanstalterna å Vänern äger seglationsstyrelsen uppbära vissa avgifter, nämligen dels särskild seglationsavgift, som enligt av Kungl. Maj:t fastställd taxa utgår av fartyg, vilka befara Vänern, dels ock lotspenningar. De senare utgå enligt taxor som seglationsstyrelsen äger utfärda i huvudsaklig överensstämmelse med de för dylika taxor allmänt gällande grunder. I kungl. kungörelsen den 4 november 1932 (nr 493) angående lotsningen å sjön Vänern stadgas skyldighet för fartygsbefälhavare att vid behov av lotsbiträde å Vänern anlita hos seglationsstyrelsen anställda lotsar. Jämte den kontroll i ekonomiskt avseende, som från statens sida utövas därigenom att seglationsstyrelsen vid uttagandet av sjöfartsavgifter å Vänern är bunden av närmare föreskrifter, utövar staten genom lotsstyrelsen viss tillsyn å seglationsstyrelsens praktiska verksam-

het. Sedermera hava såväl anordningarna för lotsning som för livräddning vid upprepade tillfällen varit föremål för utredning (senast 1946 se S. O. U. 148) utan att dock hava lett till åtgärder från riksdagens eller Kungl. Maj:ts sida. Enligt lotsstyrelsens uppfattning har seglationsstyrelsen, särskilt i betraktande av de till beloppen begränsade intäkter, styrelsen ägt uppbära, på ett förtjänstfullt sätt sørjt för anskaffande, iståndsättande och drift av de säkerhetsanstalter för den allmänna sjöfarten, som finnas å Vänern. Det får anses att, bortsett från att något ordnat livräddningsväsende ännu icke upprättats för Vänern, där i drift varande säkerhetsanstalter i stort sett nöjaktigt tillgodose sjöfartens behov. Några klagomål i sådant hänseende från sjöfartskretsar ha icke heller försports. Sveriges segelfartygsförening, som av lotsstyrelsen beretts tillfälle inkomma med yttrande i den med motionen avsedda frågan, har visserligen uttalat sig för ett statligt övertagande av säkerhetsanstalterna å Vänern, men har som skäl härför allenast anfört önskvärdheten av att seglationsavgiften å Vänern avskaffas. Även om sagda avgift i händelse av ett statens övertagande av bestyret med sjöfartsanstalterna i Vänern skulle komma att bortfalla — något varom lotsstyrelsen för egen del icke är i tillfälle att uttala någon bestämd uppfattning — vill styrelsen dock framhålla, att avgiften i fråga icke torde vara den mest betungande av de avgifter, vilka belasta sjötrafiken å Vänern. Seglationsavgiften torde för övrigt i sista hand drabba de vid Vänern boende lastemottagarna och exportörerna, vilkas intressen, på sätt tidigare anförts, äro företrädade inom seglationsstyrelsen. Vad angår det i motionen anförda skälet, att ett statligt övertagande av anstalterna i fråga skulle vara erforderligt för att tillförsäkra den hos seglationsstyrelsen anställda personalen förbättrade löneförmåner, vill lotsstyrelsen framhålla följande. Det är för lotsstyrelsen icke känt, huruvida sagda personal för närvarande kan anses otillräckligt kompenserad för sitt arbete. Skulle så vara fallet, torde emellertid rättelse härutinnan — på samma sätt som inom näringslivet i allmänhet sker — kunna åvägbringas genom förhandlingar mellan berörda parter. Lotsstyrelsen finner i varje fall det sagda spørsmålet icke ensamt utgöra tillräckligt skäl för ett statligt övertagande av seglationsstyrelsens verksamhet. Lotsstyrelsen är icke heller övertygad om att ifrågavarande personal därvid över lag skulle kunna beredas samma förmåner som utgå till närmast motsvarande grupper av lotsverkets personal. Enligt vad som blivit för lotsstyrelsen upplyst, torde i allt fall för en betydande del av den hos seglationsstyrelsen anställda personalen stora möjligheter förefinnas till utövande av förvärvsarbete vid sidan av deras tjänstgöring. Lotsstyrelsen vill jämväl betona, att ett statligt övertagande av sjöfartsanstalterna i Vänern av allt att döma komme att bliva förenat med betydande utgifter för statsverket. Styrelsen får härvid till en början framhålla, att staten med säkerhet komme att få vidkännas avsevärt större administrationskostnader än seglationsstyrelsen för handhavande av sjöfartsanstalterna i Vänern. För uppsikten över sagda an-

stalter skulle enligt lotsstyrelsens uppfattning erfordras anställande av en befattningshavare med lotsdirektörs (lönegrad A 27) eller i allt fall lotsinspektörs (lönegrad A 21) tjänsteställning. Härjämte bleve nödvändigt att anställa viss expeditionspersonal, sannolikt två befattningshavare med avlöning i lönegrad A 7 respektive A 12 — motsvarande befattningshavare vid lotsverket åtnjuta för närvarande avlöning i lönegrad A 4 respektive A 9, men en löneuppflyttning torde vara att vänta. Vidare finge expeditionslokaler förhyras i någon av de större städerna kring Vänern. Seglationsstyrelsens administrationskostnader torde kunna beräknas till i runt tal 20 000 kronor per år. En fortsatt modernisering av säkerhetsanstalterna å Vänern komme självfallet att jämväl draga betydande kostnader. Sålunda torde med hänsyn härtill en utvidgning av lotsstyrelsens tekniska personal bliva erforderlig. Nödvändigheten av att samordna berörda arbeten med lotsverkets övriga byggnadsarbeten torde komma att medföra icke obetydliga kostnader utöver dem, som bleve erforderliga. Därst arbetena liksom hittills komme att bedrivas i seglationsstyrelsens regi. Det är ock att befara, att från vänersjöfartens sida skulle komma att framställas krav på ett genomförande av moderniseringsarbetet i avsevärt snabbare takt och i följd därav jämväl på ett kostsammare sätt än om intressenterna i sagda sjöfart liksom för närvarande sker själva finge ombesörja arbetet i fråga. På grund av vad lotsstyrelsen sålunda anfört får styrelsen såsom sin uppfattning uttala att för närvarande tillräckliga skäl icke föreligga för igångsättande av en utredning syftande till att staten skulle övertaga säkerhetsanstalterna å Vänern.

Av lotsstyrelsen hade inforrats yttranden från länsstyrelserna i Värmlands och Skaraborgs län, Sveriges redareförening och Sveriges segelfartygsförening u. p. a., vilka samtliga avstyrkt motionen utom Sveriges segelfartygsförening, som emellertid tillstyrkt bifall med beaktande endast av önskvärdheten av att avgiftsbefrielse för sjöfarten därigenom vunnas.

Kommerskollegium finner vad i motionen eller eljest anförts till stöd för den föreslagna utredningen knappast utgöra tillräckliga skäl för bifall till motionen. Kollegium har nämligen av de avgivna yttrandena bibragts den uppfattningen, att bärande motiv för den i motionen åsyftade omläggningen av ifrågavarande sjöfartsanstalters handhavande icke förefinnas. Någon anmärkning mot det sätt varpå seglationsstyrelsen ombesörjt sina ifrågavarande uppgifter har icke framkommit, och de nu föreliggande yttrandena giva vid handen att seglationsstyrelsen hittills väl fyllt de krav som rimligtvis kunna ställas på den i fråga om såväl underhåll som utbyggnad av säkerhetsanstalterna för sjöfarten i Vänern. Vidkommande de förhoppningar som uttalats rörande bortfallande av avgifterna för sjöfartsanstalternas vidmakthållande för den händelse staten övertog seglationsstyrelsens uppgifter må framhållas, att dessa avgifter — såvitt en av handelskammaren i Karlstad hos de större trafikanterna gjord rundfråga givit vid handen — i allmänhet icke anses särskilt betungande och i vart

fall kompenseras av de fördelar en i förhållande till staten relativt fristående organisation anses medföra.

Vad beträffar seglationsstyrelsens ekonomiska ställning, framgår av en inom kollegium i ärende rörande taxan för seglationsavgifterna uppgjord tablå, att styrelsen under de senaste åren, uppenbarligen på grund av de av världskriget föranledda svåra sjöfartsförhållandena, fått vidkännas en avsevärd förlust. Den i följd därav inträdda försämringen i styrelsens ekonomi torde dock såsom styrelsen påpekat icke vara av den omfattningen, att dess möjligheter att jämväl i fortsättningen på ett tillfredsställande sätt tillgodose sina uppgifter därigenom kunna anses vara äventyrade. Såsom tablån utvisar, har för övrigt redan under år 1946, jämfört med krigsåren, en markerad förbättring i driftresultatet ägt rum. Med den insyn och kontroll staten har beträffande såväl seglationsstyrelsens sätt att omhändervå säkerhetsanstalterna som styrelsens ekonomi ha för övrigt statsmakterna möjlighet att ingripa så snart så skulle visa sig påkallat.

Vad vidare beträffar det syfte motionären främst torde hava haft för ögonen framgår av seglationsstyrelsens yttrande, att en avsevärd förbättring av den hos styrelsen anställda personalens villkor ägt rum sedan 1936 och att ytterligare förbättring är avsedd. I allt fall lär ett förstärkt förhållande av de ifrågavarande sjöfartsanstalterna icke vara enda remediet för en förbättring av personalens ställning.

Kollegium finner slutligen vad lotsstyrelsen anfört rörande de med ett eventuellt statligt övertagande av ifrågavarande sjöfartsanstalter förbundna kostnaderna förtjäna särskilt beaktande i förevarande sammanhang.

Såsom av det anförda framgår hyser kollegium den uppfattningen, att någon närmare utredning i av motionären angivet syfte icke för närvarande är motive-rad. Därest en utredning i ämnet — som givetvis bör göras förutsättningslös — likväl skulle finnas önskvärd, vill kollegium framhålla önskvärdheten av att därvid icke endast frågan om statens övertagande av ifrågavarande sjöfartsanstalter behandlas utan även andra spörsmål, som taga sikte på organisatoriska förbättringar eller på åstadkommande av mera tryggad ställning för seglationsstyrelsens personal, tagas under övervägande.

Kommerskollegium har i sin tur inhämtat yttranden från ett stort antal av sjöfarten på Vänern intresserade institutioner. Bland dessa har motionen avstyrkts av Västergötlands och Norra Hallands handelskammare, handelskammaren i Karlstad för Värmlands län, Dalsland och Bohuslän samt länsstyrelserna i Älvsborgs och Skaraborgs län. Föreningen för inre vattenvägar förklarar sig däremot i princip ej hava något att erinra mot en utredning men framhåller samtidigt, att det allmänt torde erkännas att Väterns seglationsstyrelse med hänsyn tagen till de begränsade medel, som stått densamma till buds, på ett tillfredsställande sätt handhaft dessa uppgifter. Om staten övertog dessa, blir en väsentlig fråga om och i vilken utsträckning fortsättningsvis skola av

trafikanterna uttagas avgifter av det slag, som nu uppbäras av seglationsstyrelsen. Helt säkert komme kostnaderna för säkerhetsanstalerna på Vänern att betydligt öka i och med att de övertagas av staten, och i den mån dessa kostnader icke kunna täckas med avgifter av nyss nämnd art, komme givetvis nya årliga utgifter att drabba staten, som nu är helt fri från omkostnader för Vänerns säkerhetsanstalter. Kanalflottans rederiförening vitsordar, att föreningen ej har någon anmärkning emot själva skötseln av säkerhetsanstalerna å Vänern. Däremot hade de seglationsavgifter, som uttagits av fartygen, under senare år stigit på ett oroväckande sätt, så att de nu verka i ej ringa grad betungande. Rederiföreningen tillstyrkte bifall, varvid den utginge från att samma avgiftsfrihet, som tillämpas för den inrikes sjöfarten å kusten samt å Vättern och Mälaren, även komme att äga tillämpning för trafiken å Vänern.

Länsstyrelsen i Värmlands län anför bland annat i huvudsak följande.

Såsom skäl för statens övertagande av sjöfartsanstalerna å Vänern har i motionen bland annat anförts, att personalen icke erhåller samma förmåner som motsvarande personal i lotsverkets tjänst. Enligt länsstyrelsens mening är det önskvärt, att överensställelse i lönerna, i den mån förhållandena äro likartade, åvägbringas. Av seglationsstyrelsens yttrande framgår emellertid, att styrelsen har sin uppmärksamhet fästad å lönefrågan och att goda möjligheter föreligga för en tillfredsställande lösning av densamma. Såvitt länsstyrelsen har sig bekant och vilket jämväl vitsordas av motionären ha några befogade anmärkningar icke riktats mot det sätt, på vilket seglationsstyrelsen skött sina åligganden. Enligt länsstyrelsens förmenande har seglationsstyrelsen på ett förtjänstfullt sätt fullgjort sina uppgifter, och det torde jämväl kunna förutses, att seglationsstyrelsens verksamhet framdeles kommer att handhavas på ett för sjöfarten å Vänern tillfredsställande sätt. Såsom framgår av handelskammarens yttrande har vid rundfråga hos de större trafikanterna icke framförts någon erinran mot de utgående seglationsavgifterna, vilka synas vara av sådan storleksordning, att de ej kunna anses inverka på sjöfartens bärighet. I detta sammanhang bör uppmärksammas att med nuvarande organisation vederbörande trafikanter och ortsintressen äga möjligheter att snabbt och utan omgång få sina önskemål framförda och beaktade genom seglationsstyrelsen, som genom sin sammansättning och sin förläggning är ägnad att tillgodose de lokala behoven. Genom en övergång till statsdrift, som av naturliga skäl är mera tungrodd, skulle dessa möjligheter försvåras. I anslutning till det ovan anförda får länsstyrelsen uttala, att länsstyrelsen anser tillräckliga skäl icke föreligga att för närvarande verkställa sådan utredning, som här ifrågasatts.

Hamnstyrelserna i Karlstad och Kristinehamn hava jämväl avstyrkt bifall.

Vänerns seglationsstyrelse framhåller, att den vidtagit anvisade förbättringar och moderniseringar i fråga om säkerhetsanstalerna och att vid den inspektion, som företagits så sent som under 1945 av nuvarande generallotsdirektören och dåvarande lotsdirektören i Göteborg, det framkommit, att lotsstyrelsen funnit

allt i mycket god ordning och anstalterna i gott och funktionsdugligt skick. I fråga om personalens avlöningsförhållanden anföres, att de sedan 1936 vidtagna åtgärderna för arbetets rationaliserande och gjorda lönejusteringar medfört stadigt förbättrade årsinkomster. Sålunda visa företagna stickprov, att det icke är ovanligt, att befattningshavare under sistlidna år uppburit en inkomst, som är ungefär dubbelt så hög som den, vederbörande åtnjöt under år 1936. Med den omläggning av arbetet med tillsynen av fyrarna och priekhållningen, som pågått i samband med äldre befattningshavares avgång, ämnar styrelsen fortsätta, med det goda syftet att därigenom tillskapa än ökade årsinkomster för de anställda. Det är möjligt, att motionären hyser den uppfattningen, att enbart ett statens övertagande skulle automatiskt innebära tillämpning av löner och andra förmåner, som gälla för personalen vid kustfyrarna. Styrelsen är dock av en annan mening, då förhållandena i Vänern äro helt andra och arbetsuppgifterna icke — undantag finnas självfallet — motivera samma grunder för avlöningens beräkning som inom lotsverket. Sammanfattningsvis uttalar styrelsen den förmodan, att de anställda i Väterns seglationsstyrelse av allt att döma borde ha goda möjligheter att bliva tillgodosedda i avlöningshänseende. Seglationsstyrelsen avser ej att låta med vad nu åstadkommits bero, utan har för innevarande år redan beslutat om ny- och ombyggnad av ett flertal fyrar, varjämte utredning pågår för närvarande beträffande möjligheterna att under ett kommande år förbättra säkerhetsanordningarna. Vad som sålunda återstår att göra, kommer att verkställas, oberoende av om säkerhetsanstalterna nu eller i framtiden komma att övertagas av staten. Verkställda utredningar visa, att den avgift, som erlägges och som i stort motsvarar 1/10 av avgiften i Trollhätte kanal, utslagen på de olika lastägarna representerar ett ganska litet belopp i jämförelse med de fördelar, som man anser sig vinna i nuvarande regi, därigenom att vänerintressenterna själva hava möjlighet att bestämma rörande utbyggnad av säkerhetsanstalterna, upptagande av nya farleder m. m. Detta att i berörda avseende icke vara beroende av omvägen över regering och riksdag och ett, som man måste räkna med, i vissa situationer ansträngt budgetläge, kan icke för en utomstående tillräckligt värderas. Enligt vad styrelsen kunnat utröna, föredraga trafikanterna att få bibehålla denna förmån, i varje fall tills vidare, och som följd därav får Väterns seglationsstyrelse, därtill anmodad, uttala, att styrelsen icke finner tillräckliga skäl föreligga för att för närvarande ens verkställa en utredning om statens övertagande av sjöfartsanstalterna och lotshållningen.

Sveriges redarförening anför, att i seglationsstyrelsen jämväl de intressen, som föreningen företräder, nämligen sjöfartsnäringens, äro representerade och att de synpunkter, som från sjöfartens sida kunna läggas på detta ärende, blivit på ett så uttömmande sätt behandlade i seglationsstyrelsens till utskottet avlätna skrivelse, att föreningen för sin del i huvudsak kan ansluta sig därtill. Föreningen har bland de rederier, vilka bedriva trafik på Vänern, inhämtat, att

några anmärkningar mot vare sig lotsningen eller säkerhetsanstalterna icke föreligga, utan synes man från seglationsstyrelsens sida alltid hava vinnlagt sig om att på bästa sätt söka tillgodose trafikanternas berättigade anspråk härutinnan. Det har jämväl uttalats, att man från sjöfartens sida haft lätt att vinna gehör för sina synpunkter, när dessa kunnat framföras direkt till ett organ, som representerar samtliga de av trafiken på Vänern intresserade parterna utan en tidsödande omgång via olika statliga myndigheter. Föreningen har ej heller funnit, att bärande skäl kunna andragas för att en utredning med härav föranledda kostnader för statsverket nu igångsättes, och får för sin del hemställa, att utskottet måtte avstyrka den ifrågavarande motionen.

Landsorganisationen, som finner utredningskravet väl motiverat, tillstyrker bifall till motionen under åberopande av ett av Svenska sjöfolksförbundet avgivet utlåtande, vari anföres i huvudsak följande.

Det har självfallet legat i trafikanternas-delägarnas intresse att hålla avgifterna så låga som möjligt, och följderna härav har givetvis blivit att institutionen som sådan alltid levat i ekonomisk knapphet. Detta har givetvis gått ut över dem, som haft att utföra arbetet med säkerhetsanstalternas skötsel och vidmakthållande. Personalens avlöningsvillkor fastställas genom personliga kontrakt efter förhandlingar mellan förbundet och styrelsen. Jämförelser med denna personal och motsvarande i lotsverkets tjänst äro knappast möjliga, men lönerna och anställningsvillkoren i övrigt äro som regel oförmånliga, så t. ex. uppgår pension till det fåtal, som kan sägas inneha heltidsanställning, efter uppnådda 65 levnadsår och 30 tjänstår, till 300 kronor per år. Ur enhetlighets-synpunkt och med hänsyn till att staten redan nu måste kontrollera sjöfarts-säkerhetsanstalterna på Vänern, synas de övervägande skälen tala för att hela verksamheten, likaväl i Vänern som vid kusterna, handhaves av lotsverket. Detta så mycket mer som numera, sedan Trollhätte kanal utvidgades, även en icke obetydlig sjöfart bedrivs på vissa vänerhamnar. Allt talar för att den föreslagna utredningen bör komma till stånd.

Utskottet. För egen del får utskottet anföra följande.

Frågan om sjöfartsanstalternas (lots- och fyrväsendets samt livräddningsväsendets) i Vänern ställning i förhållande till det allmänna har i över hundra år varit föremål för utredningar men ännu ej lett till förändring av det system, som infördes redan år 1813 vid organiserandet av en särskild institution med uppgift att handhava nämnda anstalter. Senast under åren före världskriget var spörsmålet föremål för överväganden. Av den nu företagna utredningen i ämnet framgår, att anstalterna för sjöfartssäkerheten icke lämna rum för befogade erinringar. Tvärtom har vid inspektion av lotsstyrelsen deras funktionsdugliga skick vitsordats. Seglationsstyrelsen har därjämte framhållit sin avsikt vara att under den närmast kommande tiden än mer förbättra dem. Anstalterna

stå för övrigt redan nu under viss kontroll av lotsmyndigheterna. Ur ren säkerhetssynpunkt synas därför bärande skäl för förstatligande ej föreligga.

Ett förstatligande har visserligen från något håll ansetts komma att befria sjöfarten från betungande avgifter, men denna fråga lämnar lotsstyrelsen öppen i sitt remissyttrande samtidigt som styrelsen framhåller, att sjöfartsavgifterna i fråga i sista hand drabba de vid Vätern boende lastemottagarna och exportörerna, vilkas intressen direkt äro företrädade i seglationsstyrelsen. Näringslivets representanter å sin sida hava starkt understrukit värdet av att kunna — utan anlitande av mera tidsödande omvägar via statsmyndigheter — direkt förhandla om sina önskemål med en organisation på platsen, vilken genom sin sammansättning ägde kändedom om och representerade det lokala näringslivet kring Vätern.

Slutligen och ej minst torde omsorgen om de anställdas ekonomiska villkor hava medverkat till kraven på förstatligande. Utredningen i ärendet tyder på att bland seglationsstyrelsens personal för närvarande finnas anställda, som nödgas fullgöra sitt arbete under ekonomiska villkor som, även om hänsyn toges till de här föreliggande speciella förhållandena, i vissa fall kunna ge anledning till erinringar. Emellertid framgår av utredningen, att personalens avlöning avsevärt stigit under senare år, i vissa fall till och med fördubblats under senaste tioårsperiod. Seglationsstyrelsen har därjämte förklarat sin avsikt vara att i mån av möjlighet ytterligare taga hänsyn till krav på skäligen förbättring. Utskottet vill här framhålla, att en förutsättning för bibehållande av nuvarande organisationsform bör vara en anpassning av personalens anställnings- och avlöningsvillkor till en standard, som gäller i fråga om jämförliga nutida förhållanden.

Med hänsyn till den inställning till frågan om personalens lönevillkor, varåt seglationsstyrelsen givit uttryck, samt med hänsyn till lotsstyrelsens påpekande att staten med säkerhet komme att få vidkännas avsevärt större administrationskostnader än seglationsstyrelsen för handhavande av sjöfartsanstalterna i Vätern och under åberopande av vad utskottet i övrigt här ovan anfört finner sig utskottet förhindrat tillstyrka bifall till motionen.

Utskottet hemställer,

att motionen II: 85 icke måtte föranleda någon andra kammarens åtgärd.

Stockholm den 11 april 1947.

På utskottets vägnar:

L. O. SKANTZE.

Närvarande: herrar Skantze, Hedqvist, fru Svedberg, herrar Boman i Stav-sund*, Engström, fru Ewerlöf, herrar Nilsson i Varuträsk, Jansson i Aspeboda, Jonsson i Järvsand* och Thapper*.

* Ej närvarande vid justeringen.